

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง

Factors Affecting the Efficiency of the Internal Quality Assurance
Process of the Schools under the Supervision Lampang Education Area

ไพฑูรย์ เวทการ^{๑)}

^{๑)} สาขาวิชาการวัด ประเมินการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง Email: phaitoon@lpru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง ปีการศึกษา 2555 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 99 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 66 คน และครูผู้สอน 94 จำนวน รวม 262 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ข้อคำถาม จำนวนรวม 142 ข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลเองโดยขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน (ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรกได้แก่ การพัฒนาบุคลากร (ค่าเฉลี่ย 4.05) คุณภาพการสอนของครู (ค่าเฉลี่ย 4.03) และทัศนคติของบุคลากรต่อการประกันคุณภาพการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.03) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมคุณภาพของบุคลากร เมื่อพิจารณาภาพรวมระดับปัจจัยอยู่ในระดับมาก

การสร้างสมการพยากรณ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นบันได (Stepwise Method) เพื่อพยากรณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ความพึงพอใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ถูกเลือกเข้ามาเป็นอันดับแรก คือ ภาระงานการทำงานแบบคุณภาพ การกระจายอำนาจด้านการบริหารงบประมาณ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ ความร่วมมือของผู้ร่วมงาน มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์เท่ากับ .707 , .800, .815 และ .820 หรือ 49.80 %, 63.80 %, 66.10 % และ 66.70 % ตามลำดับ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\begin{aligned} \text{ความพึงพอใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ} = & .316 + .555 (\text{ภาระงานการทำงานแบบคุณภาพ}) + \\ & .241 (\text{การกระจายอำนาจด้านงบประมาณ}) + .158 (\text{ภาวะ} \\ & \text{ผู้นำของผู้บริหาร}) - .185 (\text{ความร่วมมือผู้ร่วมงาน}) \end{aligned}$$

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพภายใน, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน, เขตพื้นที่การศึกษาลำปาง

ABSTRACT

The purposes of this study were to study the factors affecting the efficiency of the Internal Quality Assurance Process of the schools under the supervision of Lampang Education Area, and to examine the level of the efficiency of the process. The sample for this project was 262 people involved from three groups : 99 school administrators, 66 assistance school administrators , 94 school teachers. Rating - scale questionnaires with open-ended questions were used to collect data in this study. The data was then analyzed and shown in percentages , mean , standard derivation , and multiple regression analysis. The results of analysis were as follows :

The research revealed that there were factors affecting the efficiency of the Internal Quality Assurance Process of the schools, It was found that : 3 ranked order : person development, quality of teaching, attitude toward Internal Quality Assurance. Moreover, the researcher found that the level of performance of the schools on the Internal Quality Assurance was very high in all aspects.

There was a significant relationship between the efficiency of the Internal Quality Assurance Process of the schools and the four factors. Through the predicting equation analysis, the factors of the system, quality process (PDCA), decentralization of the budget, leadership characteristic, and participation of staff were found to significantly predict the of The satisfaction of the Internal Quality Assurance Process of the schools at the .01 level and the predicting equations can be shown as the following:

The satisfaction of the Internal Quality Assurance Process = .316 (system) + .555 (quality process (PDCA), + .241 (decentralization of the budget) + .158 (leadership characteristic) -.185 (participation of staff)

Key words : Internal Quality Assurance, The factors affecting the efficiency of the Internal Quality Assurance Process, Lampang Education Area

๑. บทนำ

ประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านลักษณะของบุคลากร ปัจจัยด้านลักษณะของโรงเรียน และปัจจัยด้านลักษณะของ

สภาพแวดล้อม และการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้บรรลุประสิทธิผลได้นั้น เป็นผลมาจากปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติเป็นสำคัญ ทั้งนี้หากโรงเรียนมีการบริหารงานที่ดี มีการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายการประกันคุณภาพการศึกษา และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภายในโรงเรียน

หรือหน่วยงานอื่นภายนอกโรงเรียนทุกโรงเรียนก็สามารถบรรลุประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ทั้งสิ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลำปาง เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบดูแลจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้ดำเนินการควบคุม กำกับติดตามดูแลจัดการศึกษาของโรงเรียนต่างๆที่สังกัด ซึ่งยังมีปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพทางการศึกษา ผลการประกันคุณภาพภายในมีทั้งโรงเรียนที่มีประสิทธิผลสำเร็จและยังไม่สำเร็จ ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง
- ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง

๓. วิธีการดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง ปีการศึกษา 2554 กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง ปีการศึกษา 2554 รวม 115 โรงเรียน กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนไม่ต่ำกว่า 5% กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยครั้งนี้เลือกกลุ่มโดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling unit) และเลือกมาโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 99 คน ผู้ช่วยผู้บริหาร จำนวน 66 คน ครูที่เป็นคณะกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน

98 คน รวมทั้งสิ้น 262 คน วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นบันได (Stepwise Method) เพื่อพยากรณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง

๔. ผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน (ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรกได้แก่ การพัฒนาบุคลากร (ค่าเฉลี่ย 4.05) คุณภาพการสอนของครู (ค่าเฉลี่ย 4.03) และทัศนคติของบุคลากรต่อการประกันคุณภาพการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.03) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมคุณภาพของบุคลากร เมื่อพิจารณาภาพรวมระดับปัจจัยอยู่ในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนมากมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพได้แก่ความพึงพอใจของบุคลากรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพมีระดับความมีนัยสำคัญที่ .01 ทุกตัวแปร ยกเว้น คู่มือระบบคุณภาพและขอบข่ายความรับผิดชอบ (T6) และการกระจายอำนาจด้านการบริหารงานทั่วไป (O1) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ ความพร้อมของบุคลากร (T11) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การสร้างสมการพยากรณ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นบันได (Stepwise Method) เพื่อพยากรณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ความพึงพอใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ถูกเลือกเข้ามาเป็นอันดับแรก คือ ภาระงานการทำงานแบบคุณภาพ การกระจายอำนาจด้านการบริหารงบประมาณ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ ความร่วมมือของผู้ร่วมงาน มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์เท่ากับ .707 , .800, .785 และ .820 หรือ

49.80 %, 64.00 %, 66.10 % และ 66.70 % ตามลำดับ
สมการพยากรณ์ในรูปแบบแนบดัด

ความพึงพอใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ = $.316 + .555$ (กระบวนการทำงานแบบคุณภาพ) + $.241$ (การกระจายอำนาจด้านงบประมาณ) + $.158$ (ภาวะผู้นำของผู้บริหาร) - $.185$ (ความร่วมมือผู้ร่วมงาน)

๕. ข้อเสนอแนะ

๑) ผู้บริหารควรพยายามพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มทักษะในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร การกระจายอำนาจด้านงบประมาณ และด้านการสนับสนุนการทำงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒) ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรรักษาความสำคัญในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการดำเนินงาน ร่วมกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการใช้กระบวนการแบบคุณภาพ (PDCA) อย่างจริงจัง ต่อเนื่องในทุกๆงานของสถานศึกษา

๖. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี พ.ศ. 2555 จากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษดา การิฐม. (2553). **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.
- กตุมา วิเศษ. (2548). **ปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

จันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์

มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

เกียรติศักดิ์ ทั้นจันทร์. (2543). **การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร.**

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2533

ก). **การนำมาตรฐานผู้โรงเรียนและห้อง**

เรียน. กรุงเทพฯ : เจ.เอ็น.ที

----- (2542 ก). **การวิจัยและประเมินคุณภาพ-**

ประสิทธิภาพการศึกษาปีการศึกษา 2540 เล่ม 1 :

คุณภาพ-ประสิทธิภาพและประสิทธิผลโรงเรียน

ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

----- (2541). **แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา**

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ :

คุรุสภาลาดพร้าว.

----- **มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพ**

ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2544).

กรุงเทพฯ : พิมพ์จำกัด.

----- **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา :**

เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. (2543).

กรุงเทพฯ : พิมพ์จำกัด.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543 ก).

ความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ

พ.ศ. 2543. กรุงเทพฯ : เซเว่น พรินติ้ง กรุ๊ป.

----- (2543 ข). **แนวทางประกันคุณภาพภายใน**

สถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก.

กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

จรัส นองมาก. (2544). **ปฏิบัติการประกันคุณภาพ**

การศึกษา. กรุงเทพฯ : ชันพรินติ้ง.

